

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG
AZ „ELSŐ SZÉKELY HÁZI-IPARI ORSZÁGOS SZÖVETKEZET” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyleti tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
[LAPTULAJDONOS.]

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szög 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér sora 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postakártyapénztári osek- és klíring 10,489. szám

Függetlenség a törvényhatóságban.

Akár a fehér hollóról beszéljünk, akár a törvényhatósági függetlenségről, az egyre megy, mert egyformán ritka mind a kettő. Nálunk pláne nagyon ritka.

Pedig igazán ránk férne egy kis függetlenség.

Nem azt a függetlenséget értem mely okvetetlenkedő és mindenáron való ellenzékieskedésben ismeri fel feladatát, hanem igen is azt, mely önkormányzási hatalmát saját belátása szerint, minden idegen és felsőbb nyomástól menten, egyedül és kizárólag a vármegye közönségének igazságos érdeke szempontjából gyakorolja.

Azt a függetlenséget, mely önmagáért tud is és akar is élni. Azt a függetlenséget, melynek tiszta és éltető levegőjében nem tud megélni sem a korrupció, sem a klikkrendszer, sem a hagyományos családi, vagy más egyoldalú hatalmi politika; mely nem ismeri a kitérő, görbe utakat a magán érdek felé.

Mely sem az élösdieket nem ismeri, sem maga nem élösködik. Mely vezet, de nem engedi magát vezettetni, mert elégerős a saját lábán megállani és járni is. Saját szemével lát, saját fülével hall, saját fejével gondolkodik, saját szívével érez és saját akaratával rendelkezik, mint az ép ember, kiben ép lélek is lakik.

A független törvényhatóság olyan, mint az egész ember karakterében, felfogásában és cselekedetében egyaránt: nagy erős, hatalmas és tekintélyes.

Ilyen törvényhatóságra van szüksége Udvarhely vármegyének.

Hogy pedig ilyen legyen, az megint nem másról, hanem egyedül a vármegye választó közönségétől függ. Ha a közönségnek van önálló akarata, a választásokkal meg van az a mód is hozzá, hogy akaratának érvényt szerezzen, hogy tehát egész emberekkel képviseltesse magát, kiknek rátermettségükben, önállóságukban, elvhűségükben, multjukban és jelenükben: meg van a jövő biztosítéka és záloga.

A mint a hatalom kitudja választani az ő tizenhárompróbás, járszalagon vezethető mame-lukjait, kik egy méltóságos vállveregetésért, egy kézszorításért, egy „kedves bátyám uram”-ért Efiatalsei lettek, voltak és lesznek minden szent és igaz

ügynek, úgy a vármegye közönsége is kiválaszthatja azokat, kiknek csak egy próbájuk van: az alkuvást nem tűrő erős hazafiság és a vármegye pártatlan közérdeke.

De még ez sem elég.

Mert míg azt látjuk, hogy a törvényhatóság vezetését közjogellenesen két erő, az alispán és főispán tartja kezében, addig ezen dualisztikus hatalom a dolog természetéből folyólag: már a választásokon igyekszik saját embereit bejuttatni a törvényhatóság tanácstermébe, kik aztán az általuk képviselt kormány hatalmi, vagy önkormányzati irányzatnak hűséges képviselői: ugyszólva behunyt szemmel járó vezetői, szavazógépei.

Ha tehát azt akarjuk elérni, hogy a törvényhatóság rendeltetéséhez képest alakíttassék meg, akkor a választásokon ki kell zárni mindenképp az elemet, a kik állásuknál fogva alárendeltségi, tehát függési viszonyban vannak a hatalom vármegyei képviselőivel: a mindenkorai főispánnal és alispánnal. Mert az ilyen törvényhatósági bizottsági tagoknak sem vélemény nyilvánítási, sem elhatározási szabadságuk nincsen és így a kezükbe adott joggal csak egy képpen élnek, a mint azt a felettes hatóság, a hatalom képviselői parancsolják... És ez tulajdonképpen nem is a jogokkal való élés, hanem visszaélés éppen a választó közönség érdeke ellenére.

Igy lesz aztán azokból a törvényhatósági bizottsági tagokból, kiket a közönség érdekei örül küldött: a közgyűlésen érdekeinek árulóijává.

Hogyan tudja például elképzelni is valaki, hogy az a munkával agyon nyomott falusi nőtárus, kinek van legalább tizenöt felettes hatósága, meggyőződésének s a választó közönség érdekeinek kifejezője lehessen abban a gyülekezetben, hol a főszolgabíró, alispán vagy a főispán egy tekintetétől megkapja a fegyelmi koleráját, melybe előbb-utóbb okvetlen belepusztul?... Hát kérdem én, hogy lehet az ilyen megyebizottsági tag saját hivataloskodásának és a törvényhatóságnak ellenőrző bírójává?

Félre ne értsen senki, mert ha arról volna szó, hogy a jegyző tudását, gyakorlatát és univerzális képzettségét érvényesítse a törvényhatóság szolgálatában,

akkor mi volnánk az elsők, a kik a jegyzőt bizottsági állásokra egyszersmindenkorra predestinálnók vagy predestinálnak tartanók.

De a községi jegyző bizottsági tagságával nem ez a szempont nyomul előtérbe, hanem az a másik veszedelmesebb, hogy jegyzőkkel egy kénytelenségből mindenre kész tapsoló és éljenző elem vonuljon be a törvényhatóságba, kik állásuknál fogva csak a főispáni „igen”-t, vagy „nem”-et ismerik...

És mi nem is kívánhatjuk ettől a derék testülettől, hogy a főispán akarata ellen cselekedjék, mert ezt az eljárást sok család keserves könyhullatása követné...

De ha nem kívánjuk ezt, akkor igen is számíthatunk az ők hazafiságukra abban a tekintetben, hogy egyszerűen nem vállalnak törvényhatósági megbízatást. Ezt testülettől kimondhatják. Az összesség határozata imponálni fog...

Lássák be a jegyzők, hogy ezzel elsősorban tartoznak állásuk nyugalmanak, családjuk egzisztenciájának, de tartóznak annak a választó közönségnek érdekében, mely nekik becsükenyerett adott.

Lássák be a jegyzők, hogy a bizottsági tagság nekik nem kiüntetés, hanem egy szolgai funkció, ennél fogva inkább lealázó, mint fölemelő...

És a tanító urak is, kik nem tudnak egy egész ember akaratával megjelenni a küzdelem porondján jobb ha félre állanak és átengedik más: függetlenebb, a felsőbb hatalom Damokles kardjának sujtásától nem tartó polgártársaik számára a teret. Hisz tudják jól és mindenki jól látja, hogy a főispáni hatalom misztikus homályában mindig készen és kéznél van az áthelyezés mennyköve.

Hát a papokról mit szóljunk?

Állásuk független, lelkiismeretük kényesebb, mint más polgáré és így elhatározásukban elég nekik a lelkiismeret szava.

Ha megyebizottsági tagságra aspirálnak, senkinek se lehet ellene kifogása, csak hogy mindig és mindenben azt a népet s annak a népnek érdekét képviseljék, melynek bizalmából nyerték állásaikat.

Ezeket akartuk a vármegyei törvényhatósági bizottsági tagok választása előtt elmondani; tudjuk, hogy a közigazgatási korifeusok előre elkészített szavazó lapokat nyomnak polgár-

társaink kezébe, amelyen a főispántól függő jogviszonyban levők nevei szerepelnek. Fogadják el ezeket a szavazó lapokat, de mikor megjelennek az urnánál, legyen kezükbe egy másik szavazólap, mely beviszi a függetlenséget Udvarhelyvármegye törvényhatóságának dísztermébe...

— **Vármegyei bizottsági tagok választása.** Udvarhelyvármegye közönsége választás előtt áll. Nem sokára ötvenegy vármegyei törvényhatósági bizottsági tagot fognak választani. negyvenkilenc választó kerületben. Ezek a választó kerületek székhelyei, hol a választás történik, a következők: Rava, Homoródalmás, Korond, Farczád, Szentegyházasközség, Székelyudvarhely város, Székelydobó, Lövéte, Tordátfalva, Alsósőfalva, Zetelaka, Farkaslaka, Oklánd, Kobátfalva, Patakfalva, Bikafalva, Etéd, Kőröspatak, Homoródszentmárton, Tordátfalva, Ujszékely, Atyha, Siklód, Felsőőfalva, Nagyalambfalva, Rava, Korond, Vargyas, Parajd, Székelyudvarhely, Olasztelek, Lövéte, Székelyderzs, Magyarhermány, Székelykeresztur, Bikafalva, Atyha, Zetelaka, Fenyéd, Kobátfalva, Városfalva, Oroszhegy, Tibód, Szentegyházasközség, Farkaslaka, Oroszhogy és Felsőőfalva. Mindenik választási székhely annyiszor fordul elő a fennebbi kimutatásban, a hány bizottsági tagot választanak. Jó lesz idejében előkészülni és mai vezércikkünk értelmében szervezkedni. A hatalom emberei, tétlenül nem maradnak...

Az Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet közgyűlése.

Az Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet 35-ik évi rendes közgyűlését e hó 13-án a tagoknak csaknem teljes számban való részvétele mellett, délelőtt 9 órakor kezdődőleg Székelyudvarhelyen, a vármegyei ház dísztermében tartotta meg Gyerkes Mihály, a választmány által megbízott ügyvezető-alelnök elnöklété mellett.

Ügyvezető alelnök megnyitó beszédében vázolta a tanító népművelési működésének szükségességét, körét, rámutatott az iskoláztatás és az értelmi képzés sikerének biztosítását, a szociális tevékenység fejlesztését előmozdító ujitársa a tanító kötelezettség 8 évfolyami mindennapi kötelező oktatásra és az ennek folytatásaképpen szervezendő két évfolyam fakultatív önkéntesen beiratkozók továbbképző két éves tanfolyamának szervezésére, s a reformnak ilyen alapon való életbeléptetése után a tanítóképzés színvonalának olyan módon való emelésére tért rá, hogy érettségi előképzettség után

két évi szaktanfolyam bevégzésével letett képesítő vizsgálat után legyen megszerezhető a tanítói oklevél. A tanító képzés pedig csak egységes és állami legyen.

Majd a népoktatás vezetésében beállott, ugyisintén annak ügyébe befolyással levő személyi változsról emlékezve meg, üdvözölte a gyűlés tagjait. Elnöknek elhangzott üdvözlő szavai után Máthé József marosvásárhelyi igazgató-tanító az Magyarországi Tanító-egyesületek Országos Szövetsége nevében, mint annak kiküldött igazgató-tanácsos tagja, üdvözölte a tanító-egyesületet; bejelentve, hogy a tárgysorozatra felvett felolvasását László Gyula iparkamarai titkárnak, miután nevezett akadályozva volt a megjelenésben, átadja elő.

A napirend megállapítása után Szász Ferenc, a vármegye területéről Kispest munkástelepre távozott egyesületi elnöknek az elnöki állásról történt lemondása felolvasatván, volt elnöknek a közgyűlés 7 éven át, teljesített elnöki és több éven át azelőtt titkári minőségben teljesített fáradhatatlan buzgó működéséért elismerését, az elnöki megnyitó kapcsán, tett javaslat alapján pedig Halász Ferenc miniszteri tanácsos, a népoktatásügy vezető főnökének elhunytá felett részvételenek adott kifejezést.

A kitűzött pályakérdés meddő maradván, a pályadíjnak 100 koronára való felemelését és új pályatételnek megállapítására és kihirdetésére utasította gyűlés a választmányt. Több elnöki bejelentés után Botos Imre főtitkár adta elő az egyesület választmányának és három fiókkörének az elmúlt évben kifejtett munkásságáról szóló jelentését, ennek tudomásul vétele után kimondotta a gyűlés az Udvarhelyi Kör javaslata alapján, hogy az állami és községi tanítóknak gyűlési napidíjuk 6 koronában, a fuvardíjaknak a XI-ik fizetési osztályban levő tisztviselők fuvardíjai mértéke szerint való megállapítását kéri, melynek támogatására felkéri úgy az Országos Szövetséget, mint az állami tanítók országos egyesületét.

Máthé József adta elő ezután László Gyulának „Udvarhelyvármegye Népiparának állapotáról és fejlesztésének feltételeiről” szóló értekezését, melynek kapcsán magas színvonalon álló értékes és tanulságos vita indult meg, a benyújtott határozati javaslatot némely részében módosítva és a felszólalók indítványával is kiegészítve, a gyűlés magáévá tette. Jól esik konstatálnunk, hogy Gyerkes Mihály székelyudvarhelyi igazgató-tanítónak a „Székely-Udvarhely” mult év május havi egyik számában is megjelent, ilyen tárgyban beadott, de akkor napirendről levett indítványa most érvényre jutott, mert a vármegyei tanítóknak az iparosok képzése és az ipari tevékenység hathatós pártolása szintén egyik szociális, hazafias feladatai közé tartozik és ilyen ténykedésnek kell ismerjük.

Ezen tárgynak végeztével Györfy István homoródszentmártoni áll. isk. igazgató értekezett a pályakérdésről kitűzött azon tételtől, hogy „A néptanító az iskolán kívül váró feladatok és pedig ifjúsági egyesületek,

gazdakörök, szövetkezetek szervezése, vezetése, alkoholizmus elleni küzdelem megoldható-e úgy, hogy azok a tanító munkabírását túl ne terheljék? Ha igen, mi módon?” Ezen kiváló felolvasás kapcsán is élénk vita fejlődött ki, melynek eredményeképpen kimondotta a gyűlés, hogy: „a tanító iskolán kívüli foglalkozásának körét és mértékét maga szabja meg, ereje, tehetsége és hajlamai szerint, olyképpen, hogy magát minden irányú társadalmi munkássággal túl ne terhelje, minden szociális közügyet azonban, mely a nép javát célozza, pártolni és támogatni kedves kötelessége, ha nem is vehet abban tevékenységgel részt.”

Az egyesület 1909. évi számadását, nemkülönben az 1911. évi költségvetési előirányzatát György Sándor pénztáros terjesztette elő, míg a számvizsgáló bizottságnak vizsgálataira vonatkozó jelentését Vida Mózes biz. elnök adta elő. Pénztáros részére a felmentvény megadása után, pénztáros és vizsgáló-bizottság együttes javaslata alapján kimondotta gyűlés, hogy alapjairól alapítványi okleveleket, az alapokból kölcsön vett összegekről adós levelet állít ki, a közgyűlésnek a pénztárra vonatkozó határozatait mindig megküldi pénztárosnak, a tagok névsorát pedig évenként, a tavaszi közgyűlések után mindig átteszi az egyleti pénztáros-hoz.

Az „Udvarhelyi Népnevelés” egyesületi közlönyéről szóló tájékoztató jelentést Gyerkes Mihály felelős szerkesztő, a közlöny kiadóhivatalának vezetője terjesztette elő, melynek alapján örömmel győződött meg az egyesület, hogy a közlöny az előfizetők után önmagát fenn tudja tartani. Megállapította ennek is 1911. évi költségvetési előirányzatát és kimondotta, hogy a kiadóhivatali teendők ellátásával 1911. év január 1-ével kezdődőleg György Sándor pénztárost, lakik Bögözben, bizza meg, aki keli, hogy kezelje az egyesület vagyonát.

Több rendbeli indítványt tárgyalt az ülés, melyeknek végeztével az elnök választásra került a sor. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel Gyerkes Mihály székelyudvarhelyi állami iskolai igazgató-tanítót, aki az egyesületnek már 16 év óta munkás tagja, ültette az elnöki székbe.

Az új elnök, bár többször kérte, ezen vezető állás betöltésénél a személyétől való eltekintést, a közgyűlés meg nem változtatott akarata előtt meghajolva, az elnöki széket elfoglalja. Hangoztatja, hogy legfőbb célja leendő az egyesület és annak tagjai körében a békét, szeretetet, együttérzést, együtt munkálkodást ápolni és fejleszteni; az egyesület vagyoni ügyeit, amennyiben egy és más tekintetben teljesen rendezni, az egyesületi életet intenzív munkássággal fokozni s minden tekintetben a hivatali előjárósággal a legteljesebb egyetértésben élni és dolgozni; a kartársak bizalmát, segítő támogatását, egyszerűtől áthatott tevékenységét, tisztársainak baráti jóindulatu segítségét kéri, hogy valóra válthassa mindazon várakozást, melyeket a közgyűlés ezen megnyilatkozott bizalma folytán beléhelyezett.

A tanítók közgyűlésén mindvégig jelen volt vármegyénk kir. tanfelügyelője, Rhédei János is, s a gyű-

lés minden egyes tárgya iránt igen melegen érdeklődött.

Gyűlés végeztével délután 2 órakor a Barkóczy-féle vendéglőben gyűltek össze a tagok barátságos közebédre.

Megállapíthatjuk, hogy tanítóinknak ez a közgyűlése egyike volt a legértelmesebb és méltóságteljes nyugalommal lefolyt közgyűléseknek.

— **Rákóczy arcképének szabócs-vármegyei leleplezésekor.** Szabolcs-vármegye e hó 11-iki közgyűlésén leleplezte a vármegyeháza díszterme számára Vastagh György festőművész által megfestett II. Rákóczy Ferenc arcképét. Emlékbeszédet Dr. Mezőssy Béla mondott. Ebből a „Nyírvidék” a következő töredékeket közli:

„Nem azt a vér és könny tengert értem, amibe vágyódásainkat annyiszor fullasztották” — — —

„A félvezéred előtti nagy és hatalmas magyar nemzet ma egy jár-szalagon vezetett szegény nép” —

„Kiujultak a magyar nemzet régi sebei! Kibontottad a zászlót Istenért és hazáért, vallási szabadságunkért és nemzeti függetlenségünkért” — —

„A te zászlód és vele a magyar szabadság elbukott” — — —

„Mindenható Isten, mikor váltod már valóra a II. Rákóczy Ferenc álmát, a független, szabad magyar hazát!” — — —

Igy szólt Mezőssy Béla. Ékesszólását csak hazafias szelleme és érzelmei mulják felül.

Mi egyetérzünk és egyetértünk vele! A magyar nemzet hősei nem a nemzet büneiért és tévedéséért mentek számkivetésbe és haltanak vértanu halált, hanem azért, mert vezérei voltak a nemzetnek, ősi és törvény által biztosított szabadságaiért viselt dicső harcaiban...

Községi jegyzők gyűlése.

Pestmegye székházában vasárnap délelőtt tartotta meg rendes évi közgyűlését a Községi és Körjegyzők Országos Középponti Egyesülete. A gyűlésen ötvennégy vármegyéből 4299 jegyző képviselőjében összesen háromszázhuszonkét tag vett részt; a kormány részéről Madarász Emil miniszteri tanácsos jelent meg. Részt vettek még a tanácskozáson Pál Alfréd dr és Almássy László országgyűlési képviselők is.

Az évi jelentés részletesen ismertette a községi és körjegyzők sérelmeit és kívánalmait. A választmány a jelentést már a közgyűlés előtt megvitatta. A gyűlésen a következő határozati javaslatokat terjesztették elő:

A közgyűlés tüzzön ki pályadíjat két fontos közigazgatási kérdés kidolgozására. Az egyik pályamű tárgyalná a községi közigazgatási reform alapelveit, a másik a fegyelmi eljárás reformjának kérdését. A pályadíj 1000—1000 korona lesz. Az elnökség intézzen fölrót a belügyminiszterhez a *községi takarékpénztárak létesítésére alkotott szabályrendeletek jóváhagyása iránt*. Hasson oda az elnökség, hogy a polgári pörrendtartás végrehajtására vonatkozó utasítás kiadása alkalmával abban a bírósági tárgyalás vezetőjének választása a bírósági tanácsra bízassék. Az elnökség írjon föl a belügyminisz-

teriumhoz az iránt, hogy az oly vármegyei jegyzői nyugdíjszabályrendeletek, a melyekben a nyugdíj alapjául a mellékes jövedelmek is beszámíttatnak, jóváhagyassanak. Kérje az elnökség a belügyminisztériumnál a jegyzők és segédjegyzőknek fizetési fokozatokba sorozását és a vármegyei tisztviselők státuszrendezésének a jegyzőkre való kiterjesztését. Hasson oda az elnökség, hogy a cinkotai leánynevelő intézetben alkalmazott tanerők ott állandó alkalmazást nyerjenek.

Az indítványokat a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Az ügyrend megalkotása után Brüller János jegyző terjesztette elő a pénztári jelentést, a mely szerint az egyesület készpénz vagyona és követelése összesen 3865 korona. Az Erzsébet jegyzői árvaházalap vagyona az 1909. év végén 198801 korona volt. Ezután Nagy Sándor terjesztette elő a mult évben kitűzött pályázatról szóló jelentését, a mely szerint az első pályadíjat nem adták ki, a második díjat Ferenczi János nyerte. A közgyűlés aztán még határozatot hozott a jegyzők és segédjegyzők anyagi helyzetének érdekében és a községek vagyoni viszonyainak rendezése céljából, aztán megválasztotta az új tisztikart. A tisztújítás eredménye a következő: Elnök: Uszky Bálint, alelnökök: Morvay János és Csizmadia László, főjegyző: Jászberényi Miklós, aljegyzők: Olaszi Gábor, Brüller János és Pösch Mihály, pénztáros: Vargha Károly. A választmány tagjai lettek: Szokola Gyula, Holósy Gyula, Eötvös Gyula, Bódog Gyula, Kovács Gyula, Bicskey Gyula, Petrik János, Szűts Károly, Eötvös Sándor, Droszt Artur, Bakó András, Boldini Rezső, Dirnbaum Géza, Dobos Gábor, Tóth József, Kéki László, Komoróczy Jenő, Forster Imre, Máté János, Starzinszky György, Haraszi Vincze és Gubay Kálmán; számvizsgálók: Kovács Gyula, Eötvös Gyula és Balog Gyula.

HIREK.

ÜZENET ERDÉLYBE.

— A budapesti „Péterfy Asztal” bucsuja Borszéky Somától 1910. —

Ujságokból rövid hirt olvasunk, — Itt hagyta hát öreg székelysasunk? Mig itt valál gondunkat viseléd, Most Erdély bércei tája int feléd. Nyolcvannégy évig hiába hívtak A bérce, a völgy és a hegyi patak, De végre elhagyta a csatatér, Bércek közé a vén sas visszatért. A szived vitt haza, jól tudtuk azt És nem akadt köztünk, ki itt maraszt, Mert tudjuk, hogy nincs a honvágyra [ir...

— A mi szívünk is gyakran haza sir.

Elköltözel, ellent nem mondhatánk, Magunkra hagyta édes jó apánk. Árvák lettünk. Ezt érezzük, tudjuk, De mégis — nem panaszképpen [mondjuk. Legyen neked a bucsu kellemes, Ki arra jár közlünk — fölkeres. Gondolatban mind ott leszünk nálad, Előttünk leng hófehér szakállad... Atyai szavad mintha hallanók: Fedded a rosszát, dicséred a jót. Székely fiuk ezrével ezt tevéd, Ezért is övön, áldjon meg az Ég.

Életcélokat százezrek tudták,
— Összetett kézzel nézték a lusták,
Vagy legtöbbje politikát üzött,
Majd gáncsolt és veled összetűzött,
— A vén sas mégis szívósan kitart
s nyert a székely vasutat és ipart!

Nem érted el még minden célokat,
Agyadban forr még sok nagy gondolat
De akik bölcs szavaid nem unták:
Folytatjuk a félben hagyott munkát,
Mind hű követőid leszünk neked
s építgetjük a székely terveket.
Igy szived otthon pihenőt talál
s ránk is gondolsz, akiket itt hagyál.

Fiai röptét hogyha már látta,
A vén sas is örömmel néz hátra:
Az élet utján bár jött fergeteg,
Láttad, hogy lábunk többé nem remeg.
Öreg sasunk soká láttál minket
Te vigyáztad merész lépteinket.
Székely fiaidat el ne feledd!
Bízzál bennünk. Áldj meg. Isten veled!

Péterfy Tamás.

— **Kossuth Lajos Tivadar** vasárnap Kossuth Ferenc látogatására Budapestre érkezett. Kedden azonban már vissza is utazott Milanóba.

— **Borszéky Soma bucsuja.** Budapestről írják lapunknak: „Az ipari pályára Budapestre felhozott székely fiúk száma tíz év alatt ezernél többre szaporodott. Ezeknek volt gondozója Borszéky Soma nyug. min. oszt. tanácsos. Az öreg székely sas, tekintettel 84 éves korára, itthagya a székely fiukat, kik apjuknak nézték a székely ügyekben fáradhatlan Soma bácsit. 1889. óta van nyugdíjban. Felsőbb kitüntetést soha el nem fogadott, de birja Deák Ferenc néhány értékes emléktárgyát és a székely bérecek közé elkíséri ismerősei tisztiszelete, a székely fiúk szeretete, kik szép ünnepség keretében bucsuztak el Borszéky Somától.” Eddig szól a fővárosi értesítés. Mi pedig ezt azzal egészítjük ki, hogy a Nagyasszonyról nem szabad megfeledkezni. Ő volt védő anyala, nagyon sokszor hűséges helyettesítője Soma bácsinak. Jóban, rosszban osztozott az öreg urral és legkevésbé sincs kisebb érdeme az övénel. Meg kell emlékezni Borszéky Sománról, a Nagyasszonyról, a régi hűséges, minta feléségről és igazi háziasszonyról. Ha valaki megérdemli, ugy ez a derék, energikus asszony minden elismerést, hálát és dicséretet megérdemel. Csak ezeket akartuk a fővárosi értesítéshez csatolni. E nélkül hiányos lenne tudósításunk.

— **Ferenc József püspök aranylakodalmá.** Kolozsvárról írják: A magyar unitáriusok ősz püspöke, Ferenc József október 15-én ülte meg aranylakodalmát nejevel, Gyergyai Annával. Az ünnep boldogságára azonban gyász borult, mivel éppen aznap temették el a püspök sógorasszonyát, a ki nyolcvankilenc éves korában hunyt el. A haláleset mégsem akadályozta meg, hogy a püspök tisztelői az egész országból el ne árásszák az aranylakodalmat párt jókívánságaikkal. Személyesen is igen sokan gratuláltak; az első között volt Esterházy Kálmán gróf, Kolozsmegye főispánja.

— **Eljegyzések.** Oláh Jakab székelyvársági állami elemi iskolai tanító e hó 15-én eljegyezte Hajdu Vilmát, Hajdu András községi iskolai tanító leányát. — Miklós Károly földbirtokos e hó 16-án eljegyezte

László Mariskát, László Albert nyug. tanító leányát Hodgya községben.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter özvegy Gaál Ferencné székelyudvarhelyi állami elemi iskolai tanítónőt a szegedkülterületi állami elemi iskolához eddigi minőségében áthelyezte.

— **Halálozások.** Balogh Kálmán szül. Takács Berta, Balogh Kálmán ügyvéd, nyugalmazott 1848/49-iki honvédhadnagy és a Nagykárolyi Takarékpénztár-Egyesület igazgatósági titkárának szeretett kedves neje, e hó 16-án (vasárnap) reggel 6 órakor, életének 71-ik évében hosszas, kinos szenvedés, a halotti szentségek ájtatos fölvétele után elhunyt Nagykárolyban. Hült porait e hó 17-én d. u. 4 órakor a róm. kath. egyház szertartása szerint, a Mesterrészi-temetőben helyezték örök nyugalomra általános részvétel mellett. Az engesztelő szent mise áldozatot pedig kedden reggel 9 órakor mutatták be az egek Urának. Az elhunyt egyike volt a legjobb háziasszonyoknak. Nagykároly és vidéke előkelő társadalmában tekintélyes szerepet töltött be. Nem egyszer a Károlyi grófok is megfordultak házában. — Halála mély fájdalmat okozott férjén kívül egyetlen leányának: Balogh Terkának; Takács Győző okl. gépészmérnök és Betegh Pálné Takács Erzsébetnek, valamint özv. Konrád Gyuláné Takács Marcsának, kik felehetetlen nagynénjüket veszítették el benne. Nyugodjék csendesen! Az örök világosság fényeskedjék neki. — Wallerstein Jakab helybeli előkelő iparos polgártársunk, munkás életének 56-ik, boldog házasságának 35-ik évében, e hó 16-án este 11 órakor, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Hült tetemet kedden d. u. 3 órakor, Baró Orbán Balázs utca 4. sz. lakásáról, a ref. egyház szertartása szerint a város polgárságának általános részvételével helyezték örök nyugalomra. Béke poraira!

— **Táncmulatság.** A helybeli Csizmadia Ipariársulat az árubolt helyiségében, temetkezési segély-alapja javára e hó 22-én (szombaton) este 8 órától kezdődőleg zártkörű kóras táncmulatságot rendez. Belépési díj személyenként 2 K, családjegy 3 személyig 4 korona. A táncmulatságon Könyha Jancsi zenekara játszik. Felfűzöttéket köszönettel hirlápolap nyugtáznak.

— **Hevesmegye és az ujságírók.** Egerből írják: A képviselőválasztások alkalmával Justh Gyula Gyöngyösön is megjelent agitációs körutja alkalmával a függetlenségi és 48-as párt jelöltjének, Dr. Koltai Sándornak támogatására. A népgyűlés aiatl azonban a közeli plebánia templom harangjai folyton zugtak és így a beszédet alig lehetett hallani. Emiatt a „Gyöngyös” és a „Gyöngyösi Ujság” című lapok megtámadták Török Kálmán plebános, országgyűlési képviselőt. A támadásra a város képviselőtestülete azzal felelt, hogy a lapok szerkesztőit a város házáról kiutasította s a tisztviselőnek a lapok olvasását és támogatását megtiltotta. A városnak ezt a határozatát most Hevesmegye törvényhatósága Dr. Székely Ödön szerkesztő felebbezése folytán megsemmisítette, mert a városnak az 1886. évi XXII. t. c. 20. és 21. szakaszai értelmében belügyeiben autonóm jogköre van ugyan, de nincs joga senkit nyilvánosan megpötyögezni,

tehát határozatában jogkörét tulépte.

— **Erdélyrészi osz. kirakóvásárok.** Október hó 25-én Hadad, Nagyalmas, Ósinka, Soósmező; 26-án Buza, Erked, Magyarigen, Szamosujvár, Szászesér; 27-én Brassó, Homoródklánd, Szent-László; 28-án Erdőszentgyörgy, Jakabfalva, Kézdivásárhely, Monóra; 29-én Óradna, Papolc; 30-án Borgóprund, Déva; 31-én Egerbég, Gyergyóalfalu, Gyimesközéplak, Marpold, Mezőbánd, Szásznádas.

— **Milyen évben élünk?** Erre a kérdésre látszólag nagyon könnyű a felelet: 1910-ben. Hogy miért? erre a tréfálók reámondják: mert a múlt évben 1909 volt. Amde akik az év számítását jobban ismerik, ámulva fogják hallani, hogy nem igaz, mert sem múlt évben nem volt 1909, sem pedig az idén nincs 1910, hanem most helyesen 1913-at kellene írunk. Legalább a Harvard egyetem tudós tanára, Lyon Dávid ezt vitatja és bizonyítja. Lyon szerint Herodes 750-ben született és nem 753-ban, és miután Jézus Krisztus egy évvel Herodes halála előtt született, történelmi hazugság, ha időszámításukat Róma alapításának 752-ik évétől kezdjük, inkább 749-től kell kezdeni. Ezen állításának bizonyítására még Lyon tanár a következőket mondja: A történelmi kutatások minden kétséget kizárólag megállapították, hogy Herodest legidősebb fia Archelaus, 759-ben fosztotta meg trónjától. Miután az is ismert dolog, hogy kilenc évig uralkodott, tehát akkor 750-ben foglalta el atyja trónját. Az is tudott, hogy Herodes halálós ágyán országát két fia között osztotta fel, valamint az is biztos, hogy Antipas, Herodes másik fia 792-ben fosztott meg trónjától és fennmaradtak irások, okmányok a melyekből kitűnik, hogy tíz évig uralkodott. Mindezek azt bizonyítják, hogy Jézus Krisztus Róma alapításának 749. évében született és így akkor most helyesen nem 1910-et, hanem 1913-at kell írunk. Kellemetlen dolog bizony, ha egy napra arra ébrednénk, hogy egy éjszaka — három évvel lettünk idősebbek.

— **Legelő-javítási akció.** A legelőjavítási akció szakelődői már benn vannak a minisztériumban és működésüket megkezdették. Eddig négy kerület van alakítva: a dunántúli kerület (a dunántúli, ezenkívül Pozsony, Nyitra, Bars, Nógrád, Hont megyékből) szakelődője: e. Dorner Béla, az alföldi kerület (a Duna-Tisza közti megyékből) szakelődője: Dezső Ferenc gróf; az erdélyi kerület (az erdélyi megyékből) szakelődője: Biró János, a felsőmagyarországi kerület szakelődője: Thaisz Alajos. A javítás iránti kérelmek a földmívelésügyi minisztériumnak címzendők és 1 koronás bélyeggel láthatandók el. Ugyanígy kell eljárni a legelővásárlás segélyezése iránti kérelmekkel is.

— **Székely Gazdák Szövetkezete.** A Székely Gazdák Szövetkezete f. év és hó 30-án közgyűlést tart Maros-Vásárhelyt.

— **A ragadós szájsz. és körömfájás.** Székelyudvarhely város területén is elterjedt. Kiszámíthatlan károsodás ez a városra. Baromvásárai szünetelnek, az ebből eredő bevétel teljesen megszűnt. Mindenkinek érde-

kében áll, hogy az állatállomány minél előbb megtisztuljon a ragadós szájsz. és körömfájástól. Azért is szükséges, hogy mielőbb a betegség jeleit észleljük állatainkon, a rendőrségnél azonnal jelentjük be. Ezzel gyorsabban lejár a baj és a város minél előbb felszabadul, ami nagyon is óhajtható.

— **Elveszett ló.** Egy piros pej ló, nyakán kis csengettyűvel, mely láncsal van felkötve, fehér condraposztóba a lánc bevarrva; a bal tomporáján ismeretlen bélyeg; a homloka tetején 2—3 szál fehér szőr — elveszett. Felkérjük a t. előjáróságokat, körözni sziveskedjenek és eredmény esetén, Csikcsicsó község előjáróságát értesítsék.

— **A magántulajdont képező ut használata.** Felmerült esetről kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a földmívelésügyi miniszter, hogy a magántulajdont képező ut használata körül felmerült viták akkor is a bíróságok elé tartoznak, ha az ut megnyitása iránti kérelem a hosszú és állandó használat címén alapul.

— **Öngyilkos szolga.** Szakács Péter csikszentdomokosi születésű, 27 éves legény, aki Hein Pálnál szolgált, e hó 16-án (vasárnap) gazdája portáján, a fagyjuolvastó helyiség lépcsőjének gerendájára felakasztotta magát és mire észrevették, meghalt. A szerencsétlen fiú vasárnaponként leitta magát s ilyenkor támadtak öngyilkossági szándékai. Egy alkalommal már megakadályozták ebbeli akarataiban. Most azonban kileste az alkalmat és végrehajtotta szomorú, megdölgötlan tettét. Hül-láját hétfőn a vármegyei kórház halottas kamrájába szállították és onnan temették el.

— **Bicskázás a saját lakáson.** Az ember immár — úgy látszik — a saját lakásán sincsen bíztonságban. Ezt igazolja — elég szomorúan — Kolozsvári Péter és hasonló nevű fia esete, mely vasárnap délután Lővéte községben történt. Kolozsiek ugyanis saját lakásukon voltak, a mint egyszer csak megjelent náluk Egyed Lőrinc, aki az apát és fiút annyira összevissza szurkálta, hogy most életveszélyes sebekkel telten fekszik a vármegyei kórházban Kolozsi Péter.

— **Katonásdit játszottak a fiúk és vigan csinálták az ügyesebbnél-ügyesebb fordulatokat.** Öröm volt nézni a kis hadsereget. Aztán mikor már sokat tudtak és sok dicséretet arattak, a szünidőben fölkerekedtek és elmentek más városokba is és bemutatatták ügyességüket. Dicséret és sok ajándék jutott osztályrészül a kis katonáknak és mindenütt azzal büzdítették, hogy aztán a hazának is olyan derék katonái legyenek. — A katonásdit a „Kis Pajtás”-ból tanulták, ahol a 7-ik számban fényképben is szemlélhetők. Ez a lapocska a kis gyermekek igaz barátja. Annyi érdekes és szép dolgot, mesét, hasznos tudnivalót hoz, hogy két hét is kevés az elolvasásukra. Tessék csak mutatványszámot kérni „Kis Pajtás” Budapest, VII. Thököly-ut 16. címen. Szeptembertől félére 3 korona.

— **Benzin motor üzeme.** A benzin motor üzeme önmagában véve nem veszélyes. Tűzveszélyes csak a benzin raktározása és kezelése lehet. (M. kir. belügyminiszter 1910. évi 2289. sz.

Szám: 9838—910. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság köz-
hírré teszi, miszerint Csiki Ferencné
Mihály Linának — Balázs Károly
sta végrehajtatóknak — Bucsai Ká-
roly stai székelyudvarhelyi lakosok
végrehajtást szenvedők elleni 62 K
60 fillér tőkekövetelés iránti végre-
hajtási ügyében a székelyudvarhelyi
kir. törvényszék területén levő és a
székelyudvarhelyi 208. számú telek-
jegyzőkönyvben A + 1578, 1579
helyrajzi számú ingatlanok 1001 K
kikiáltási árban elrendeltetik s a
fentebb megjelölt ingatlanok az
1910. évi november hó 7-ik napjá-
nak délelőtti 8 órájáig a telek-
könyvi hatóságnál megtartandó nyil-
vános árverésen elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a
kikiáltási ár 10% készpénzben vagy
óvadékképes értékpapírban a kikül-
dött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi
hatóságától.

Székelyudvarhely, 1910. október 1.
Gyarmathy s. k. kir. tvszki egyesbíró.

A kiadmány hitelül:

Gyertyánossy,
kir. tvszki telekkönyvvezető.

ÉLET KÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógy-
mód: tifusz, kolera, toroklob, rühl
vérhas, mindenféle himlő és vörheny
orbanc, bujakór, szamárhurut, agy-
tűdő-, szív-, gyomor-, méh- és bél-
gyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyag,
bajok, skrofula, köszvény, csúsz, nya-
valyatorés, aranyér, gutaütés, nehéz
sebesülések, vérszegénység, vízkór-
ság, szárazbetegség (tuberkulózis-
torok- vagy mandlagyulladás, gyo-
morkatarus, örülés stb. ellen. Irta:
DERZSI JÓZSEF. Az E. M. K. E
— tekintélyes orvosok ajánlatára —
népkönyvtárai részére 100 példányt
elfogadott. Ára 3 korona. Kapható:
Bötegh Pál könyvkiadónál Szé-
kelyudvarhelyt és valamennyi könyv-
kereskedésben.

**ÓRIÁSI
szövet- és
selyemvásár!****Weiner Mátyás**

női divatházában

Budapest, VI., Andrassy-ut 3. sz.

Őszi és teli divatujdonságok.

Legjobb minőség! Legolcsóbb árak!

Kérje minden hölgy saját érdekében
nagy mintagyűjteményemet, mely a
legszebb szövetek, mosóárak, bárso-
nyok és selymek óriási választékát mu-
tatja be. Mintagyűjteményemet ingyen
és bérmentve küldöm, ha kéri tőlem és
megírja, hogy olcsó vagy finomabb szö-
vetből óhajt-e mintákat? A nagy raktár
közül a következő reklámcikkek em-
lítem fel, amelyek eladásra kerülnek; u. m.

Legjobb minőségű Tennis-flanell mé-
terje — — 17/8—19/8 kr. és feljebb
Velour-flanell, vastag minőség, mé-
terje — — 25—35 kr. és feljebb
Angol flanell, remek minták, méterje
29—35 kr. és feljebb
120 cm. széles divatszövetű kamgarn,
méterje — — 49—58 kr. és feljebb
120 cm. széles jó minőségű női posztó
minden színben méterje 55 kr. és feljebb
120 cm. széles angol divatkelme min-
den színben 65, 75, 98 kr. és feljebb
Jó minőségű ruhabársony minden szín-
ben, méterje 65 és 85 kr. és feljebb
Pongis-selyem minden színben, mé-
terje — — — 68 kr. és feljebb
Taffota-selyem minden színben, mé-
terje — — — 85 kr. és feljebb
Csikos blouse-selyem minden színben,
méterje — — — 88 kr. és feljebb
Motré mosó-selyem alszoknyának és
finom ruhabelésnek minden színben 75 kr.
Nagy választék francia és angol kosztíme kel-
mekben, csipke, ruhadísz, fátöl és mindennemű
női pipere-cikkekben.
Síessen tehát, hogy mintakérését idejekorán meg-
kapjam. — 20 koronán felüli megrendeléseket
bérmentve szállítok.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva —
minden megerőltetés nélkül és
önállóan az angol és francia
nyelveket alaposan megtanulhatja.
Előfizetési ára negyedévre 1—1
kiadásra csak 3 K. Kiadóhivatala
Budapest, VI. Andrassy-ut 97. sz.
a „Székely-Udvarhely“-re való hi-
vatkozással mutatványszámot szí-
vesen küld bárhova.

DISZMUNKÁK

őzv. Mihálovits Béláné

főgimn. tanárné bár-
..... minemű

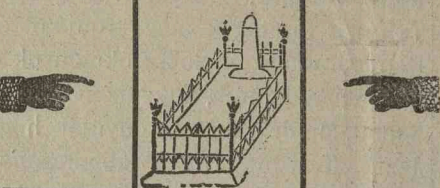
himzéseket,

így: monogramokat és
arany himzést, tűfestést,
templomi oltárterítőket
stb. elvállal és a leg-
kényesebb izlésnek is
megfelelően elkészíti.
Naponta rendes elmé-
leti és gyakorlati ének,
zongora tanítást tart,
a melyekre a tanu-
lók FIUK vagy LEA-
:: NYOK bármikor ::

SZÉKELYUDVARHELYT
PETŐFI-UTCA 31. SZ. ALATTI
LAKÁSÁN JELENTKEZHETNEK.

Városi lakóházak

tervezését, költségvetéseket, mo-
dern lakóházak szolid felépítését;
CSALÁDI SIRBOLTOKAT

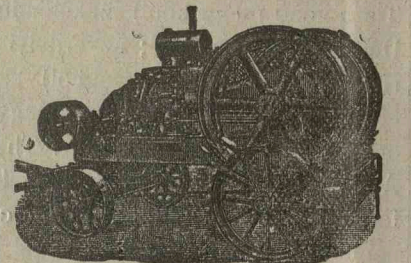
(kripták) a legjobb és legszebb
kivitelben, mindeu elfogadható
árért pontosan felépít

TÓTH JÓZSEF

képesített kőművesmester Szé-
kelyudvarhelyt, Bethlen-utca 42.
sz. alatt. Az igen tisztelt építető
közönség szíves pártfogását kéri.

Megbízható jó munka!

Ugynökök kerestetnek.

Eredeti „Christoph“

benzin szivógáz-motorok, lokomobilok és
nyersolaj-motorok

ma az első helyen állanak.

A „CHRISTOPH“ név garancia.

75 éves kísérletek és tapasztalatok

..... eredménye.

Kérjen árjegyzéket.

Dénes B. motorspecialista

Budapest, V. Lő őt-körut 15.

Zempléni Árpád

író, a Petőfi Társaság tagjának
a következő művei kaphatók:

Uj versek (1893—1897). Negyedik
kiadás. Budapest, 1898. Franke Pál
bizománya. Terjedelme 8 iv; ára 1 K.

Válogatott versei. (1884—1892
1897.) Budapest, Franke Pál bizo-
mánya. Terjedelme 18 iv; ára füzve
2 K, diszkötésben 5 K.

Didó. Verses lírai regény. Tóth
István négy szoborképével. Második
kiadás. Budapest, 1901. Terjedelme
12 és fel iv; ára füzve 2 K, magyar
stíli diszkötésben 3 K.

Washington, Pályadíjnyertes óda
1906.

Bosszú. Osztályk hősi ének. A
Kisfaludy-Társaság 1907. évi Bu-
lyovszky díjával jutalmazott kisebb
elbeszélő költemény. Második kiadás;
ára 1 K.

Istár és Gilgamesz. Babiloni
rege. Budapest, 1910; ára 1 K.

Turáni Dalok. (1900—1910.) Mon-
dai és történelmi hősenek. Budapest,
1910. Terjedelme 16 iv; ára füzve
5 K, stilszerű diszkötésben 8 K.

Mindezek együttesen és külön-
külön is megrendelhetők a szerző-
nél (Budapest, IV. Bástya-u. 11. sz.
alatt) a pénz előleges beküldésével
vagy utánvét mellett.

Magyar királyi államvasutak.

oda Érvényes 1910. október 1-től. Vissza

Vv.	Vv.	Vv.		Vv.	Vv.	Vv.
8512	8514	8516		8511	8513	8515
I—III.	I—III.	I—III.		I—III.	I—III.	I—III.
— 820	8935	—	ind. B.-pest k. p. u. (N.-váradon át 126) érk.	720	+730	640
— 200	1220	8700	„ B.-pest k. p. u. (Aradon át 153, 126) „	610	1230	115725
— 906	646	832	„ Kolozsvár (126) (*Csatl. Héjasfalván)	510	959	609
— —	430	1250	„ Szentágota vásártér (133) — — —	—	—	—
— 455	1124	730	ind. Segesvár (126, 133) — érk.	702	442	945
— 509	1137	743	Fehéregyháza — — —	650	430	933
— 517	1145	751	Bún 211 sz. őrház — — —	643	422	925
— 526	1154	800	érk. Héjasfalva (126) — ind.	634	413	916
— 528	1157	803	ind. — — — érk.	633	409	913
— 542	1211	817	Ujszékely 2. sz. őrház — — —	619	355	859
— 552	1221	827	Alsóboldogfalva — — —	610	345	849
— 603	1233	839	Székelykeresztur — — —	602	337	841
— 611	1241	847	Bethfalva 6. sz. őrház — — —	553	329	830
— 622	1252	858	Kisgalambfalva — — —	543	319	819
— 641	111	908	Nagygalambfalva — — —	535	311	811
— 656	126	923	Bögöz — — —	521	257	757
— 709	139	936	Bikafalva 11. sz. őrház — — —	509	245	745
— 725	155	952	érk. Székelyudvarhely ind.	454	230	730

Legszebben ír a
STAR-írógép
Ára legolcsóbb, mert csak
450 K-ba kerül.

FARAGÓ TESTVÉREK

a STAR-írógépek képviselője.

BUDAPEST, V. NÁDOR-U. 17.

Részletfizetésre is.
Kérjen prospektust.

UNGHVÁRY JÓZSEF
GYÖMÖLCSFA-ISKOLÁJÁBAN
CZEGLÉD (PESTMEGYE)
Nagyobb mennyiségű
nemes gyümölcsfa-
csemete, boggyógyümölcsök,
vadoncok, kerti sövények,
sima és gyökeres szőlővesszők
stb. Kaphatók.
Tessék kimerítő árjegyzéket kérni.